

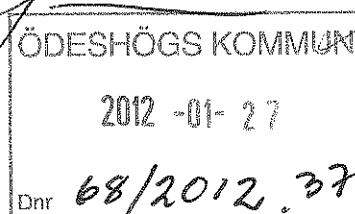
Att göra Holaveden till en "grön oas"

- Länsstyrelsen i Östergötland utreder frågan om Holaveden som riksintresse för kulturmiljö- och naturvården.
- Därför föreslår vi att det under den tid utredningen pågår inte beviljas några tillstånd för vindkraftverk i Holaveden.
- Länsstyrelsen skrev i sitt yttrande till vindkraftsprogrammet följande "Håaveden utgör ett landskap med mycket höga natur-, kultur- och upplevelsevärden. Att området hyser höga värden som är av nationellt och regionalt intresse bekräftas i flera utredningar/inventeringar som genomförts av Länsstyrelsen, Banverket med flera. Länsstyrelsen utreder för närvarande om ett eventuellt riksintresse för kulturmiljövården i Håaveden"
Vidare sägs "Håaveden utgör ett landskap med mycket höga biologiska värden, avseende såväl skogsmiljöer, odlingsmiljöer och kombinationen av dessa". Det finns även en påbörjad utredning om Holaveden som riksintresseområde för naturvården. Länsstyrelsens yttrande bifogas (Bilaga 1).
- Banverket gjorde bl.a. följande bedömning gällande Holaveden i sin landskapsanalys för Götalandsbanan "Ett av Sveriges bäst bevarade odlingslandskap". "I Holaveden är helheten allt". "En lokalisering av Götalandsbanan i det egentliga Holaveden bör absolut undvikas".
- I gällande vindkraftsprogram för Ödeshögs kommun framgår att riksintresseområden inte är lämplig plats för etablering av vindkraftverk.
- Det är också viktigt att Holavedens permanentboende och fritidsboende inte får sin livsmiljö förstörd av vare sig buller eller skuggor och att de visuella aspekterna i landskapet inte förstörs. Det är bl.a. den vackra naturen och kulturlandskapet som har lockat många att bosätta sig i Holaveden. Inom stora områden är det både extremt tyst och mörkt, vilket är ytterst ovanligt, spec. i södra Sverige. Enbart detta faktum gör området skyddsvärt. För kommunens fortlevnad är det naturligtvis oerhört viktigt att de boende stannar kvar och att inflyttning sker.
- Se också den Europeiska landskapskonventionen som Sverige undertecknat (Bil. 2).

Fullmäktige står inför ett avgörande beslut gällande Holaveden och dess framtid, som ett ev. riksintresseområde för både kulturmiljö och för landet unika naturvärden. Valet står mellan att bevara och utveckla detta unika område eller förvandla det till ett industrilandskap genom vindkraftsetableringar. Det skulle uppenbart vara ett stort misstag att inte invänta Länsstyrelsens utredning.

Stora Morliden den 25 januari 2012

Peter Lindgren

Kerstin Lindgren

ÖDESHÖGS KOMMUN Miljö- och byggnämnden	
Ankom	2009-09-16
Dnr:	Ep:
Handläggare:	

Ödeshögs kommun
Miljö- och byggnämnden
599 80 Ödeshög

ÖDESHÖGS KOMMUN
2012-01-27
Dnr 08/2012-378

Vindkraftsprogram - Riktlinjer för utbyggnad av vindkraft i skogs- och övergångsbygden i Ödeshögs kommun

Rubricerat förslag har insänts till Länsstyrelsen för samråd enligt PBL 4:3. Handlingarna utgörs av vindkraftsprogram som är uppdelat i tre delar; planeringsförutsättningar, förslag samt provningsmanual.

Planens syfte är att utgöra en fördjupad studie och bedöma lämpligheten av vindkraft i skogs- och övergångsbygden. Bedömningen ska göras utifrån givna förutsättningar såsom vindkartering och i förhållande till rådande riksintressen för natur- och kulturmiljövård med mera. Vidare ska programmet grunda sig på analys och utredning av landskapets värden och vilka effekter en vindkraftsutbyggnad medför avseende bland annat miljöpåverkan, skuggbildningar, buller och dominans i landskapsbilden.

Planen ska utgöra beslutsunderlag för framtida vindkraftsetableringar både vid upprättandet av detaljplaner och vid bygglovprövning för hela kommunen.

Vindkraftsförslaget ska utgöra ett tillägg till den kommande kommunövergripande översiktsplanen.

LÄNSSTYRELSENS SYNPKUNKTER

Sammanfattning av Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen ser det som mycket positivt att Ödeshögs kommun tar fram en översiktsplan för etablering av vindkraft.

Vissa kompletteringar/hänsynstagande behöver göras. Länsstyrelsen ser det som önskvärt att översiktsplanen kommer steget längre med anvisningar för markanvändningen än vad som nu presenteras. Detta är viktigt för att planen ska kunna utgöra ett viktigt stöd vid handläggning av vindkraftärenden i kommunen, samt klargöra kommunens generella inställning i specifika frågor. Översiktsplanens struktur, omfattning och inriktning kan därför behöva ses över.

Länsstyrelsen delar planens ställningstagande om att vissa områden av särskild betydelse för naturvård, kulturmiljövård, friluftsliv och turism behöver undantas från etablering av vindkraftverk. Berörda riksintressen behöver dock ses över och vid behov kompletteras/förtydligas, vilket också gäller för Natura 2000 områdena.

POSTADRESS:
581 86 LINKÖPING

E-POST:

ostergotland@lansstyrelsen.se

BESÖKSADRESS:
Östgötagatan 3

WWW:

lansstyrelsen.se/ostergotland

TELEFON:
013-19 60 00

ORGANISATIONSNUMMER:
202100-2270

TELEFAX:
013-14 51 25

Länsstyrelsen vill vidare uppmärksamma att även Hålaveden utgör ett landskap med mycket höga natur-, kultur- och upplevelsevärde. Att området hyser höga värden som är av nationellt och regionalt intresse bekräftas i flera utredningar/inventeringar som genomförts av Länsstyrelsen, Banverket med flera. Länsstyrelsen utreder för närvarande om ett eventuellt riktintresse för kulturmiljövården i Hålaveden. Länsstyrelsen ser det som viktigt att områdets värden analyseras och lyfts fram i den fortsatta planprocessen.

Allmänt

Länsstyrelsen ser det som mycket positivt att Ödeshögs kommun tar fram en översiktsplan för etablering av vindkraft. Översiktsplanen kan komma att utgöra ett viktigt stöd vid handläggning av vindkraftärenden i kommunen samt klargöra kommunens generella inställning i specifika frågor.

Förslaget är uppdelat i tre delar (planeringsförutsättningar, förslag samt prövningsmanual) vilket gör det lätt att orientera sig i materialet. Det är dock viktigt för tillämpningen av planen att skillnaden mellan de olika delarna blir mer distinkt, vilket kan behöva ses över.

Vidare behöver vissa kompletteringar/hänsynstagande göras. Det är viktigt att det framgår hur förslaget förhåller sig till den gällande kommunala översiktsplanen, förslaget måste kompletteras med en analys över detta. I planförslaget relateras till den kommunövergripande översiktsplanen som är under framtagande, bland annat vad gäller utvecklingsområden för bebyggelse. Det är därför av stor vikt att den kommunövergripande översiktsplanen antas. Beskrivningen av planprocessen måste vidare förtydligas. Avsikten är att förslaget ska utgöra ett tillägg till den kommunövergripande översiktsplanen. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att förslaget måste ställas ut innan planen slutgiltigt kan antas.

Länsstyrelsen anser att avgränsning av planområdet, för tydlighetens skull, bör justeras till att omfatta hela kommunens yta. Då det med flera parallellt gällande översiktsplaner för vindkraft är svårt att utläsa kommunens inställning till vindkraftsetableringar i kommunens alla delområden. Kommunens ställningstagande om att undanta slättbygden och Vättern med närområde bör i så fall framgå.

I planförslaget redovisas vissa undantagsområden för etablering av vindkraft. "Bör"-skrivningarna i prövningsmanualen (del 3) ger dock ett otydligt ställningstagande för dessa områden. Länsstyrelsen anser att det behöver tydliggöras vad som gäller. Planförslaget ger alltså inget entydigt ställningstagande för områden där utbyggnad av vindkraft inte ska ske och inte heller för områden där etableringen är prioriterad. Länsstyrelsen ser det som önskvärt att översiktsplanen kommer steget längre med anvisningar för markanvändningen än vad som nu presenteras. Detta kan göras på olika sätt, ett sätt är att dela in planområdet i flera olika kategorier:

- prioriterade områden för etablering av vindkraft
- sekundära områden för etablering av vindkraft
- samt områden som helt undantas från vindkraftsetableringar

I sammanhanget skulle det vara värdefullt om planen specificerade kommunens målsättning för den framtida vindkraftsutbyggnaden, det vill säga kompletteras med en

redovisning av hur mycket vindkraftverk som ytterligare krävs för att kommunen ska bli självförsörjande på el.

Planförslaget gör en uppdelning av planområdet i övergångsbygd och skogsbygd. Det framgår att större delen av planområdet utgörs av skogsbygd och att man generellt anser att det finns färre konflikter mellan vindkraft och andra intressen inom detta område. Planförslaget utgår genomgående från grundperspektivet *vindkraft i skogsbygd*. Länsstyrelsen anser att förslaget måste tydliggöra att det inom område som definieras som skogsbygd finns variationer, till exempel inslag av större områden med småbrutet öppet landskap och att det därmed finns partier, inom området som avgränsats som skogsbygd, där det använda grundperspektivet inte är tillämpligt.

Planförslaget är enligt Länsstyrelsens uppfattning innehållsrikt inte minst vad gäller planeringsförutsättningarna. Vissa bearbetningar skulle dock göra innehållet mer lättillgängligt. I del 1 (planeringsförutsättningar) kan textmängden hållas nere genom att ta bort upprepningar samt korta ner textavsnitt som inte är direkt relevanta för planen. Redovisningen av planeringsunderlag är ambitiös vilket är positivt, men tenderar att göra innehållet otydligt. För att öka läsbarheten, framförallt gäller detta kartan som anger samlade intressen, kan man överväga att bara ta med det mest aktuella kunskapsunderlagen samt att slå samman olika klassningar (exv. så kan det kommunala naturvårdsprogrammet till största delen ersätta informationen som finns i kunskapsunderlaget "Miljöer i Östergötland", "Ångs- och hagmarksinventeringen" kan bytas ut till den mer aktuella "Ångs- och betesmarksinventeringen" från 2002-2004). Generellt bör färg- och symbolval ses över i kartmaterialet.

Riksintressen för vindkraft

Inom planområdet finns ett område som av Energimyndigheten har utpekats som riksintressen för vindkraftutbyggnad. De kriterier som legat till grund för utpekande som riksintresse är att områdena har bra vindförhållanden samtidigt som de, med hänsyn till bland annat befintlig bostadsbebyggelse, är tillräckligt stora (minst 3 km²) för att hysa en större vindkraftpark.

Det bör beaktas att det underlag avseende riksintressen för vindkraft som överlämnats av Länsstyrelsen är relativt grovt avgränsade och att närmare studier av områdesavgränsningen kan behöva ske när exploateringar blir aktuella.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma att riksintresset för naturvård – Sättras myrmarker (se vidare avsnittet naturvård och friluftsliv) överlappar riksintresset för vindbruk. Det är mycket viktigt att studera vidare huruvida dessa två riksintressen är förenliga och om eventuella justeringar av gränserna behöver göras.

Areella näringar

Länsstyrelsen ser det som angeläget att jord- och skogsbrukets intressen beaktas vid etablering av vindkraft och dess följdexploateringar. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att till begreppet jord- och skogsbruk hör diversifierade verksamheter som till exempel olika former av turismtjänster där man erbjuder rekreation, ekoturism och upplevelser med mera. Det är önskvärt att även dessa delar av jord- och skogsbruket beaktas vid översiktsplaneringen. Uppförande av vindkraftverk kan, om de placeras olämpligt,

kullkasta möjligheterna för att behålla och utveckla lantbruksföretags inkomstkällor inom diversifierade verksamheter. Även om ett enskilt eller en grupp av vindkraftverk gillas av den specifika markägaren, kan verket innebära allvarliga begränsningar för grannfastigheterna. I praktiken kan hänsyn tas genom att inte anlägga vindkraftverk där de skulle inkräkta på en fastighet eller by med särskilt goda förutsättningar för diversifierade verksamheter som kan drabbas negativt på grund av vindkraftutbyggnad.

Inom planområdet finns flera områden med mycket goda förutsättningar för att bedriva diversifierade verksamheter, vilket också görs på flera platser redan idag. I Hålaveden sträcker sig länsväg 502 mellan Adelöv och Stora Åby genom miljöer med mycket höga bevarande- och upplevelsevärden (se även under rubriken natur och friluftsliv samt kulturmiljö). Kring denna väg finns ett mosaikartat levande landskap med inslag av bondgårdar och beteshagar. Området kring Visjön och odlingslandskapet kring Sjögetorp har också mycket höga bevarande- och upplevelsevärden. Även här finns ett vackert och levande jordbrukslandskap. Området ligger dessutom relativt nära Ödeshög tätort och kan få ökad betydelse som friluftsområde.

Eventuella vindkraftsanläggningar i de här miljöerna skulle allvarligt begränsa möjligheterna för att vidareutveckla till exempel turismtjänster. Länsstyrelsen ser det därför som angeläget att vindkraftverk inte anläggs så att dessa miljöers unika landskapsbild riskerar att förstöras eller att de inskränks av bullerstörningar.

Naturvård och friluftsliv

Länsstyrelsen ser, med hänvisning till förekommande natur- och frilufts/rekreativvärden, positivt på att man valt att ge Natura 2000, riksintressen, naturreservat, tysta områden samt flera sjöar företräde framför vindkraftetableringar. I redovisningen över riksintressen för naturvärden, Natura2000 och naturreservat behöver dock följande kompletteringar göras:

- Riksintresse naturvård som ska läggas till i beskrivningen och i kartmaterialet är Valla-Ingvaldstorp och Skruvhult (naturbetesmarker med floravärden) samt Sättras myrmarker (myrkomplex med fågel- och geologivärden). Dessa beslutades 2000-02-09 men digitaliserades först under 2008.
- Natura2000-områden som ska läggas till i beskrivningen och i kartmaterialet är Kamphemmetts äng, Stora Kullen samt Valla-Ingvaldstorp. Vidare ska anges att Narbäck-Holkaberg angränsar till programområdet.
- En mindre del av Narbäck-Holkabergs naturreservat ingår i programområdet (öster om E4). Detta ska anges korrekt i beskrivningen.

Länsstyrelsen vill vidare uppmärksamma att även Hålaveden utgör ett landskap med mycket höga biologiska värden, avseende såväl skogsmiljöer odlingsmiljöer och kombinationen av dessa (se även under rubriken areella näringar och kulturmiljö). Att området hyser höga naturvärden finns dokumenterat i olika utredningar/inventeringar. Hålavenden finns bland annat med som ett utpekade område i "Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet" (Naturvårdsverkets rapport 4815 "Sveriges finaste odlingslandskap") och det finns en påbörjad utredning av Hålavenden som riksintresseområde för naturvärden. Områdets värden illustreras också på ett bra sätt i

Förstudien för Götalandsbanan, delen Linköping – Borås. Länsstyrelsen ser det som viktigt att områdets värden lyfts fram i den fortsatta planprocessen.

Under rubriken "Tillstånd" på s 47 ska förtydligas att samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken endast kommer ifråga om verksamheten eller åtgärden inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen delar ställningstagandet om att rikstintresset för kulturmiljövården ges företräde framför etablering av vindkraft. Länsstyrelsen anser dock att kulturmiljövårderna generellt behöver lyftas fram ytterligare i planen.

Planen redovisar områden av regionalt/lokalt intresse för kulturmiljövården, underlaget kan behöva ses över då många enskilda objekt saknas. Det kan övervägas om även dessa miljöer bör undantas från vindkraftetableringar.

Planområdet är mycket rikt på kända fornlämningar, vilket redovisas i planeringsförutsättningarna. Länsstyrelsen anser att utgångspunkten vid vindkraftetablering ska vara att undvika att anlägga vindkraftverk på eller i omedelbar närhet av fornlämningar. I samband med projekteringen ska utredas om tillstånd enligt Kulturminneslagen krävs, tex. i form av arkeologisk utredning för att undersöka om dolda fornlämningar kan komma att beröras.

Länsstyrelsen vill vidare uppmärksamma att Hålaveden utgör ett landskap med mycket höga kulturhistoriska värden (se även under rubriken natur och friluftsliv samt areella näringar). Länsstyrelsen utreder för närvarande om ett eventuellt riktintresse för kulturmiljövården i Hålaveden. Mellan åren 1992-2002 genomförde Länsstyrelsen omfattande kulturhistoriska och arkeologiska inventeringar och naturanalyser. Härmed stod det klart att området har mycket höga natur- och kulturvärden som är av nationellt och regionalt intresse. Planeringsunderlagen är omfattande och i nuläget kommer Länsstyrelsen i samråd med Riksantikvarieämbetet att pröva om riktintresseförklaring är aktuell. Länsstyrelsen ser det som viktigt att områdets värden lyfts fram i den fortsatta planprocessen. Länsstyrelsen kommer inom kort att upprätta dialog med Ödeshög kommun i den frågan.

Kommunikationer

Anvisningar och bedömningar om hur hänsyn ska tas vid etablering av vindkraft i närheten av vägar bör kompletteras. Såsom framgår av riktlinjerna ska avståndet mellan ett vindkraftverk allmän väg vara minst verkets totalhöjd, dock inte mindre än 50 meter. Länsstyrelsen anser dock att man vid större vägar som europavägar, riksvägar eller primära länsvägar ska göra en närmare utredning om hur vindkraftsetableringen kan påverka vägens nyttjande på lång sikt. Här bör närmare studeras utrymmesbehov för framtida utveckling av vägen samt hur verken kan placeras för att inte negativt påverka trafiksäkerheten.

Totalförsvaret

Det finns inga utpekade riktintressen för totalförsvaret i kommunen. Försvarmakten har dock anläggningar som av sekretesskäl inte kan redovisas på karta. Därför är det viktigt

att samråd med försvarsmakten sker i ett tidigt skede vid alla vindkraftetableringar som aktualiseras inom kommunen. Försvarsmakten har lämnat särskilt yttrande vilket bifogas.

Mellankommunal samordning

Det är positivt att prövningsmanualen lyfter fram vikten av samråd med angränsande kommuner. Länsstyrelsen ser det som mycket angeläget att kontinuerliga samråd sker mellan berörda kommuner vid etablering av vindkraftverk. Länsstyrelsen anser att planens förslag om 1 km som gräns för samråd med grannkommun bör utökas. Avståndet kan behöva varieras beroende på storleken och omfattningen av vindkraftexploateringen. För större etableringar kan ett sådant samrådsområde behöva vara uppåt 5 km. I sammanhanget är det också en brist att planförslaget inte redovisar värden som ligger strax utanför kommunens gränser, värden som kan tänkas påverkas av vindkraftsetableringar nära kommungränsen.

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen anser att miljökonsekvensbeskrivningen gör en relevant genomgång av miljöaspekter men att vissa delar av miljökonsekvensbeskrivningen behöver vidareutvecklas.

Nollalternativet behöver på ett bättre sätt beskriva vad som blir konsekvenserna för vindkraftsutbyggnaden i kommunen om en översiktsplan inte tas fram. Till exempel att ett nollalternativ skulle innebära att man måste göra bedömningar i enskilda fall utan ett helhetsgrepp för utbyggnaden av vindkraft i kommunen. Vilket kan leda till att verk blir olämpligt placerade i förhållande till allmänna intressen samt att marken inte nyttjas optimalt.

Delen som berör miljökvalitetsmålen behöver också utvecklas, som den nu är formulerad säger den inget om hur planen påverkar möjligheterna att nå miljökvalitetsmålen. Planen behöver lista relevanta nationella miljökvalitetsmål kopplade till utbyggnad av vindkraft i kommunen, inklusive mål som kan komma att påverkas negativt på lokal nivå.

Övrigt

Det är bra att planen har med ett avsnitt om prövningsförfarandet vid uppförande av vindkraftverk. Kommunen bör dock beakta att nya prövningsreglerna för etablering av vindkraft har trätt i kraft den 1 augusti 2009. Länsstyrelsen förutsätter att kommunen följer och vid behov anpassar beskrivningen till de nya prövningsreglerna. Observera att detaljplanekravet enligt PBL 5:1 inte per automatik försvinner för tillståndspliktiga anläggningar utan ska bedömas utifrån rådande efterfrågan på mark för byggnader eller andra anläggningar.

Det är bra om planen tar upp betydelsen av förankring hos de närboende. Man kan hävda att etablering av en vindkraftsanläggning tar utrymme från en hel bygd, både landskapsbildsmässigt och när det gäller möjligheter för ytterligare anläggningar. Enligt Energimyndigheten är det så angeläget att stimulera lokal förankring att man t.ex. anser att hjälp bör erbjudas till den som vill starta en andelsförening. Det vore därför bra om man kunde uppmuntra till affärsupplägg där grannfastigheter och närboende erbjuds vara med om investeringar i anläggningarna och ta del av vinster därifrån. Även om ett enskilt eller en grupp av vindkraftverk gillas av den specifika markägaren, kan verket innebära

begränsningar för grannfastigheterna. Om en etablering ändå krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen ska den som lider ekonomisk skada vara tillförsäkrad rimlig ersättning. Länsstyrelsen ser det som värdefullt att dessa frågor lyfts fram på övergripande planeringsnivå. I samband med prövning av enskilda vindkraftetableringar är däremot kommunens och andra myndigheters möjligheter att beakta detta begränsade.

I handläggningen av detta yttrande har förutom undertecknade deltagit lantbrukskonsulent Anders Eliasson, antikvarie Cecilia Lindqvist samt byrådirektörerna Ulrika Larsson, naturvårdsenheten samt Jenny Lindqvist miljöskydds-enheten.

Elisabet Weber
Samhällsbyggnadsdirektör

Carolina Olsson
Planhandläggare

Bilagor:
Försvarmaktens yttrande 2009-08-20

Kopia till:
Försvarmakten
Skogsstyrelsen
Vägverket
Transportstyrelsen
LBE
MSE
NVE
KSE

Sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare

Carolina Olsson

Vårt tjänsteställe, handläggare

PROD INFRA, Cecilia Häckner 08-788 7666

e-post cecilia.hackner@mil.se

Ert datum

2009-07-03

Vårt föregående datum

Er beteckning

Vår föregående beteckning

Remiss avseende förslag till vindkraftsprogram, Ödeshögs kommun, Östergötlands län

Försvarsmakten har inget erinra mot rubricerat vindkraftsprogram.

Alla kommande plan- och bygglovs- och miljöprövningsärenden avseende vindkraft bör remitteras till Försvarsmakten.

Anders Järn

Chef produktionsledningens Infrastrukturavdelning

Cecilia Häckner

Sändlista

Länsstyrelsen i Östergötlands län

Kopia till Carolina Olsson:

ostergotland@lansstyrelsen.se

Carolina.Olsson@lansstyrelsen.se

Som orientering

Ödeshög kommun

FMTM

FMV AK Led

miljotekniska@odeshog.se

registrator@fmv.se

Inom HKV

PROD

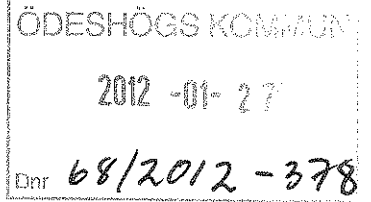
Postadress
107 85 Stockholm

Besöksadress
Lidingövägen 24

Telefon
08-788 75 00

Telefax
08-788 77 78

E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.hkv.mil.se

EUROPEISK LANDSKAPSKONVENTION**Florens, 20.10.2000****Inledning**

Europarådets medlemsstater som undertecknat denna konvention,

som beaktar att Europarådets mål är att uppnå en ökad sammanhållning mellan dess medlemmar, för att värna om och förverkliga de ideal och principer som utgör deras gemensamma arv, och att detta mål fullföljs i synnerhet genom överenskommelser på det ekonomiska och sociala området,

som är angelägna om att uppnå en hållbar utveckling grundad på ett balanserat och harmoniskt förhållande mellan sociala behov, ekonomisk verksamhet och miljön,

som konstaterar att landskapet spelar en viktig roll av allmänt intresse på det kulturella, ekologiska, miljömässiga och sociala planet, och utgör en resurs som är gynnsam för ekonomisk verksamhet och att skydd, förvaltning och planering av landskap kan bidra till att skapa arbetstillfällen,

som är medvetna om att landskapet bidrar till att skapa lokala kulturer och att det är en grundläggande beståndsdel i det europeiska natur- och kulturarvet, som bidrar till människornas välbefinnande och till att stärka den europeiska identiteten,

som erkänner att landskapet är en viktig del av människornas livskvalitet överallt: i stadsområden och på landsbygden, i såväl vanvårdade områden som områden med hög kvalitet, såväl vardagliga områden som områden som anses vara särskilt vackra,

som konstaterar att utvecklingen av produktionsteknikerna inom jordbruk, skogsbruk, industri och gruvdrift samt inom regional planering, stadsplanering, transport,

infrastruktur, turism och fritidsliv samt, mer generellt, förändringar i världsekonomin i många fall påskyndar omvandlingen av landskapen,

som önskar uppfylla allmänhetens önskan att kunna glädja sig åt landskap med hög kvalitet och att spela en aktiv roll i utvecklingen av landskapen,

som tror att landskapet är en viktig beståndsdel i det enskilda och sociala välbefinnandet och att skydd, förvaltning och planering av landskap medför rättigheter och skyldigheter för alla,

som beaktar befintliga internationella rättsakter om skydd och förvaltning av natur- och kulturarv, regional och fysisk planering, kommunal självstyrelse och samarbete över gränserna, i synnerhet konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö (Bern den 19 september 1979), konventionen om skydd för byggnadskulturarvet i Europa (Granada den 3 oktober 1985), den europeiska konventionen om skydd för det arkeologiska kulturarvet (reviderad) (Valletta den 16 januari 1992), den europeiska ramkonventionen om samarbete över riksgränser mellan lokala och regionala samhällsorgan (Madrid den 21 maj 1980) och tilläggsprotokollen till denna, den europeiska konventionen om kommunal självstyrelse (Strasbourg den 15 oktober 1985), konventionen om biologisk mångfald (Rio den 5 juni 1992), konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (Paris den 16 november 1972) och konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslut och rätt till prövning i miljöfrågor (Århus den 25 juni 1998),

som erkänner att de europeiska landskapens kvalitet och mångfald utgör en gemensam resurs och att det är viktigt att samarbeta om skydd, förvaltning och planering av denna resurs,

som önskar erbjuda ett nytt instrument som uteslutande avser skydd, förvaltning och planering av landskap i Europa,

har kommit överens om följande:

KAPITEL I – ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1 – Definitioner

I denna konvention avses med

- a *landskap*: ett område sådant som det uppfattas av människor och vars karaktär är resultatet av påverkan av och samspel mellan naturliga och/eller mänskliga faktorer,
- b *landskapspolitik*: berörda myndigheters utformning av generella principer, strategier och riktlinjer som gör det möjligt att vidta särskilda åtgärder i syfte att skydda, förvalta och planera landskap,
- c *mål för landskapskvalitet*: berörda myndigheters formulering för ett särskilt landskap, av allmänhetens önskemål med avseende på landskapskaraktären i deras livsmiljö,
- d *landskapsskydd*: åtgärder för att bevara och upprätthålla ett landskaps viktiga eller utmärkande karaktärsdrag när det är berättigat på grund av dess natur- och kulturmiljövärde som en följd av dess naturliga utformning och/eller av mänsklig verksamhet,
- e *landskapsförvaltning*: åtgärder för att säkerställa en regelbunden skötsel av ett landskap, så att förändringar som orsakas av sociala, ekonomiska och miljömässiga processer styrs och samordnas, med sikte på en hållbar utveckling,
- f *landskapsplanering*: kraftfulla framtidsinriktade åtgärder för att förbättra, återställa eller skapa landskap.

Artikel 2 – Räckvidd

Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 15 är denna konvention tillämplig på parternas hela territorium och omfattar natur-, landsbygds-, stads- och förortsområden. Den inbegriper landområden, inlandsvatten och havsområden. Den avser landskap som kan anses som särskilt värdefulla såväl som vardagliga landskap och vanvårdade landskap.

Artikel 3 – Mål

Konventionens mål är att främja skydd, förvaltning och planering av landskap samt att organisera europeiskt samarbete i landskapsfrågor.

KAPITEL II – NATIONELLA ÅTGÄRDER

Artikel 4 – Ansvarsfördelning

Varje part skall genomföra denna konvention, i synnerhet artiklarna 5 och 6, enligt sin egen kompetensfördelning, i enlighet med sina grundlagsenliga principer och administrativa ordningar, och i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen, samtidigt som hänsyn tas till den europeiska konventionen om kommunal självstyrelse. Utan att göra avsteg från bestämmelserna i denna konvention skall varje part harmonisera genomförandet av denna konvention med sin egen politik.

Artikel 5 – Allmänna åtgärder

Varje part förbinder sig

- a att i lag erkänna landskapet som en väsentlig beståndsdel i människornas omgivningar, ett uttryck för mångfalden i deras gemensamma kultur- och naturarv samt en grund för deras identitet,

- b att fastlägga och genomföra en landskapspolitik som tar sikte på skydd, förvaltning och planering av landskap genom att vidta de särskilda åtgärder som anges i artikel 6,

c att införa förfaranden för medverkan från allmänheten, lokala och regionala myndigheter och andra parter med intresse för att utforma och genomföra den landskapspolitik som anges i punkt b ovan,

d att integrera landskap i sin regional- och stadsplaneringspolitik och i sin politik inom kultur, miljö, jordbruk, ekonomi och på det sociala området samt i alla andra politikområden som kan ha direkt eller indirekt inverkan på landskap.

Artikel 6 – Särskilda åtgärder

A Ökad medvetenhet

Varje part förbinder sig att öka medvetenheten i det civila samhället, privata organisationer och hos offentliga myndigheter om landskapens värde, deras roll och om förändringar i landskapen.

B Utbildning

Varje part förbinder sig att främja

a utbildning för specialister i landskapsvärdering och landskapsförvaltning,

b tvärvetenskapliga utbildningsprogram i landskapspolitik, skydd, förvaltning och planering av landskap, för yrkesmän i den privata och offentliga sektorn och för berörda organisationer,

c kurser på skolor och universitet som, inom de berörda ämnesområdena, tar upp landskapets värden och frågor som uppkommer i samband med skydd, förvaltning och planering av landskap.

C Kartläggning och värdering

1 Varje part förbinder sig att, med aktiv medverkan av berörda parter, i enlighet med artikel 5 c, och i syfte att förbättra kunskapen om sina landskap

- a .
 - i att kartlägga sina egna landskap över hela sitt territorium,
 - ii att analysera landskapens särdrag och de krafter och påtryckningar som omvandlar dem,
 - iii att lägga märke till förändringar,

b att värdera de landskap som har kartlagts på detta sätt, och ta hänsyn till de särskilda värden som berörda parter och den berörda befolkningen tillskriver dem.

2 Detta kartläggnings- och värderingsarbete skall vägledas av den utväxling av erfarenheter och metoder som organiseras mellan parterna på europeisk nivå i enlighet med artikel 8.

D Mål för landskapskvalitet

Varje part förbinder sig att utarbeta mål för landskapskvalitet för de landskap som har kartlagts och värderats i enlighet med artikel 5 c.

E Genomförande

För att genomföra landskapspolitiken förbinder sig varje part att inrätta instrument som syftar till att skydda, förvalta och/eller planera landskapet.

KAPITEL III – EUROPEISKT SAMARBETE

Artikel 7 – Internationella riktlinjer och program

Parterna förbinder sig att samarbeta om beaktandet av landskapsdimensionen i internationella riktlinjer och program och att, när det är relevant, rekommendera att landskapshänsyn tas med i dessa.

Artikel 8 – Ömsesidigt bistånd och informationsutväxling

Parterna förbinder sig att samarbeta för att ge de åtgärder som vidtas enligt artiklarna i denna konvention ökad effektivitet och i synnerhet

- a ge varandra tekniskt och vetenskapligt bistånd i landskapsfrågor genom att samla och utväxla erfarenheter och resultat av forskningsprojekt,
- b främja utväxling av landskapsspecialister, i synnerhet för utbildning och information,
- c utväxla information om alla frågor som omfattas av bestämmelserna i konventionen.

Artikel 9 – Landskap som går över riksgränser

Parterna skall uppmuntra samarbete över riksgränser på lokal och regional nivå och, om nödvändigt, utarbeta och genomföra gemensamma landskapsprogram.

Artikel 10 – Uppföljning av genomförandet av konventionen

- 1 Europarådets ministerkommitté skall ge de befintliga berörda expertkommittéer som tillsatts enligt artikel 17 i Europarådets stadga i uppdrag att ansvara för uppföljningen av genomförandet av konventionen.
- 2 Efter varje möte i expertkommittéerna skall Europarådets generalsekreterare översända en rapport till ministerkommittén om det arbete som har utförts och om hur konventionen fungerar.

3 Expertkommittéerna skall föreslå ministerkommittén kriterierna för tilldelning av och reglerna för Europarådets landskapspris.

Artikel 11 – Europarådets landskapspris

1 Europarådets landskapspris är en utmärkelse som kan tilldelas lokala och regionala myndigheter och grupperingar av sådana myndigheter som, inom ramen för en konventionsparts landskapspolitik, har infört en politik eller åtgärder för att skydda, förvalta och/eller planera sitt landskap som har visat sig vara hållbara och därför kan tjäna som ett exempel för andra lokala myndigheter i Europa. Utmärkelsen kan även tilldelas icke-statliga organisationer som på ett särskilt förtjänstfullt sätt har bidragit till vård, förvaltning eller planering av landskap.

2 Ansökningar om Europarådets landskapspris skall inges av parterna till de expertkommittéer som avses i artikel 10. Lokala och regionala myndigheter på ömse sidor om en nationsgräns och grupperingar av berörda lokala och regionala myndigheter kan ansöka, om de förvaltar det ifrågavarande landskapet gemensamt.

3 Ministerkommittén skall, på förslag av de expertkommittéer som avses i artikel 10, fastställa och offentliggöra kriterierna för tilldelning av Europarådets landskapspris, anta regler för detta och tilldela priset.

4 Tilldelningen av Europarådets landskapspris skall uppmuntra dem som får priset att på ett hållbart sätt säkerställa skydd, förvaltning och/eller planering av de berörda landskapsområdena.

KAPITEL IV – SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 12 – Förhållande till andra regelverk

Bestämmelserna i denna konvention skall inte påverka strängare bestämmelser om skydd, förvaltning och planering av landskap i andra befintliga eller framtida bindande nationella eller internationella regelverk.

Artikel 13 – Undertecknande, ratificering och ikraftträdande

1 Denna konvention skall stå öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater. Den skall ratificeras, godtas eller godkännas. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument skall deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

2 Denna konvention träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då tio medlemsstater i Europarådet har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av konventionen i enlighet med bestämmelserna i föregående punkt.

3 I förhållande till en medlemsstat som senare uttrycker sitt samtycke till att vara bunden av konventionen träder denna i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumentet deponerades.

Artikel 14 – Anslutning

1 Efter det att denna konvention har trätt i kraft kan Europarådets ministerkommitté inbjuda Europeiska gemenskapen och varje stat som inte är medlem av Europarådet att ansluta sig till konventionen genom ett beslut som fattas med det majoritetsbeslut som anges i artikel 20 d i Europarådets stadga samt enhälligt av de anslutna stater som är berättigade att sitta i ministerkommittén.

2 I förhållande till en stat som ansluter sig eller till Europeiska gemenskapen, om den ansluter sig, träder konventionen i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då anslutningsinstrumentet deponerades hos Europarådets generalsekreterare.

Artikel 15 –Territoriell tillämpning

1 En stat eller Europeiska gemenskapen kan vid tidpunkten för undertecknandet eller när den deponerar sitt ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument ange på vilket territorium eller vilka territorier denna konvention skall vara tillämplig.

2 En part kan vid en senare tidpunkt, genom förklaring ställd till Europarådets generalsekreterare, utsträcka tillämpningen av denna konvention till ett annat territorium som anges i förklaringen. Konventionen träder i kraft med avseende på ett sådant territorium den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog förklaringen.

3 En förklaring som avgetts i enlighet med de båda föregående punkterna kan, med avseende på ett territorium som har angetts i förklaringen, återtogs genom en notifikation ställd till generalsekreteraren. Ett sådant återtogs träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog notifikationen.

Artikel 16 – Uppsägning

1 En part kan när som helst säga upp denna konvention genom notifikation till Europarådets generalsekreterare.

2 Uppsägningen träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog notifikationen.

Artikel 17 – Ändringar

- 1 En part eller de expertkommittéer som avses i artikel 10 kan föreslå ändringar i denna konvention.
- 2 Ett ändringsförslag skall notifieras till Europarådets generalsekreterare som skall översända det till Europarådets medlemsstater, de andra parterna och till varje europeisk stat som inte är medlem och som har inbjudits att ansluta sig till denna konvention i enlighet med bestämmelserna i artikel 14.
- 3 De expertkommittéer som avses i artikel 10 skall behandla varje ändringsförslag och framlägga den text som har antagits med tre fjärdedelars majoritet av parternas företrädare för antagande av ministerkommittén. Sedan förslaget har antagits av ministerkommittén med den majoritet som anges i artikel 20 d i Europarådets stadga och enhälligt av de anslutna stater som är berättigade att sitta i ministerkommittén, skall texten översändas till parterna för godtagande.
- 4 En ändring skall träda i kraft för de parter som har godtagit den på den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då Europarådets medlemsstater informerade generalsekreteraren om sitt godtagande. För en part som godtar ändringen senare skall en sådan ändring träda i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då denna part informerade generalsekreteraren om sitt godtagande.

Artikel 18 – Notifikationer

Europarådets generalsekreterare skall notifiera Europarådets medlemsstater, varje stat eller Europeiska gemenskapen som har anslutit sig till denna konvention om

- a undertecknande,
- b deponering av ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument,

- c dag för konventionens ikraftträdande enligt artiklarna 13, 14 och 15,
- d deklARATION enligt artikel 15,
- e uppsägning enligt artikel 16;
- f förslag till ändring, varje ändring som antagits enligt artikel 17 och den dag då den träder i kraft,
- g andra åtgärder, notifikationer, upplysningar eller meddelanden som rör denna konvention.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna konvention.

Upprättad i Florens den 20 oktober 2000 på engelska och franska, vilka båda texter äger lika giltighet, i ett enda exemplar, som skall deponeras i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekreterare skall översända bestyrkta kopior till varje medlemsstat i Europarådet och till varje stat som har inbjudits att ansluta sig till denna konvention.